

EL DRET A LA NO DISCRIMINACIÓ, ESTÀ REALMENT GARANTIT?

Des de la Declaració Universal dels Drets Humans en 1948, s'han produït nombrosos avenços en la qüestió de la igualtat entre homes i dones. Van ser diversos els drets humans que es va pretendre protegir amb aquesta declaració, entre ells, els drets civils i polítics, aquells que en primera instància poden semblar totalment aconseguits a Espanya, però que en la pràctica són vulnerats depenent del grup al qual pertanyis.

EL DRET A LA NO DISCRIMINACIÓ

La Declaració Universal dels Drets Humans, proclamada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 10 de desembre de 1948, va recollir per primer cop els drets humans fonamentals en un document que va marcar un abans i un després per la història de la humanitat, convertint-se en l'ideal comú.

En aquesta Declaració, en l'article 1 es proclama que "todos los seres humanos nacen **libres e iguales en dignidad y derechos**" i en l'article 2 es fa al·lusió al fet que "toda persona tiene todos los derechos y libertades proclamadas en esta Declaración, sin distinción alguna de raza, color, **sexo**, idioma, religión, opinión política, o de cualquier otra índole, origen nacional o social, posición económica, nacimiento o cualquier otra condición".

Dins dels drets humans reconeguts per la Declaració, existeixen els drets civils i polítics, que garanteixen les llibertats bàsiques de les persones i defensen la seva participació en la vida política i social. Derivat de la Declaració, es va consolidar el 16 de desembre de 1966 el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics.

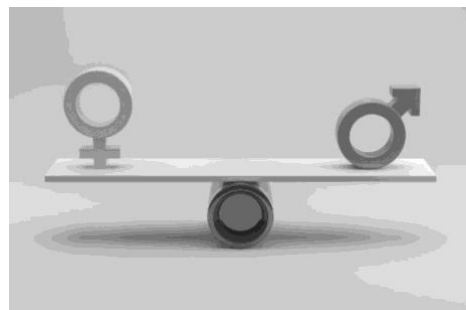
Aquesta és la teoria que hi ha respecte al dret civil de no discriminació, però, en la pràctica està realment garantit?

QUÈ ES LA DISCRIMINACIÓ?

Segons Amnistia Internacional, la discriminació succeeix "cuando una persona no puede disfrutar de sus derechos humanos o de otros derechos legales en condiciones de igualdad con otras personas debido a una distinción injustificada que se establece en la política, la ley o el trato aplicados".

També fa referència als actes denigrants que pot generar una persona cap a altre a causa dels prejudicis i estereotips que es té cap a ella.

La discriminació de gènere, específicament, és la basada en el fet que el gènere masculí és essencialment superior al femení i que per això dota de determinats drets i privilegis inherents al seu gènere. Aquesta discriminació va des de comentaris efectuats a una persona solament pel fet de ser dona, pràctiques vexatòries i fins i tot pot portar al seu assassinat.

LA DISCRIMINACIÓ EN ELS DIFERENTS MOMENTS VITALS DE LA DONA

Aquesta discriminació de gènere travessa la vida de les dones i totes les seves etapes vitals, aquesta condició fa que les seves experiències siguin diferents de la dels homes i que siguin viscudes a través de l'opressió.

Infància i adolescència

Tot i que en Espanya tant nens com nenes tinguin igual accés a l'educació i a la formació, encara hi ha diferències entre ells, com per exemple els estereotips de gènere i el tracte rebut per part de la societat segons el seu gènere.

Tant els apel·latius utilitzats a l'hora de referir-se als nens, que freqüentment fan referència a les habilitats físiques dels nens, com per exemple "que fort és", a diferència dels utilitzats quan és una nena, que habitualment es fa ús d'adjectius referents al seu aspecte físic com per exemple "que guapa és".

Aquesta forma de dirigir-se depenent del gènere crea certes expectatives i col·loca dins de determinats rols tant a nens com a nenes, que de petits ja són educats de forma diferencial.

En un article sobre educació on reflexionen si existeix una igualtat real entre nens i nenes, Iria Marañón, activista feminista, exposa que "las niñas y los niños también toman conciencia de los espacios ocupados, y así vemos cómo los niños participan más en clase y cuando tienen espacios compartidos ocupan los espacios de las niñas y ellas los ceden."

També parla d'aquesta qüestió fora de les aules, "un ejemplo significativo es cómo está estructurado el patio de las escuelas, donde los niños ocupan todo el espacio central jugando a la pelota y a las niñas solo les queda los laterales para jugar a juegos menos invasivos".

Per altra banda, també és significatiu que als centres on es da servir l'uniforme les nenes hagin de seguir portant faldilla, element que les impedeix moure's amb llibertat.

S'ha de destacar també el fet que a aquelles edats es normalitzi la violència dels nens cap a les nenes, sota la premissa que "qui es baralla es desitja", "si et pega és que li agrada"; ja que tots aquests valors fan que de des de petites les nenes acceptin de manera inconscient la violència rebuda per part dels nens.

Quan l'edat avança, les diferències entre gèneres encara acompanyen a les dones.

En l'adolescència aquesta discriminació es fa més latent mitjançant la sexualització de les adolescents, qui pels ulls de la societat s'estan convertint en dones. Això les converteix en víctimes de comentaris constants sobre la seva aparença física i víctimes també d'uns canons de bellesa que han de ser complets.

Quant a l'educació, es creen esferes feminitzades i masculinitzades depenent de l'especialització que escullin. Aquests rols de gènere imposants des de la infància fan que en un futur determinades àrees laborals siguin més feminitzades o més masculinitzades.

Vida adulta

En l'àmbit laboral es produeixen diverses formes de discriminació cap a la dona. En primer lloc, quant als salaris, els homes cobren un 18,7% més que les dones, pel fet de fer el mateix treball d'igual valor.

Això es tradueix també en una bretxa de pensions, les pensionistes a Espanya reben una pensió del voltant d'uns 450 euros inferiors a la dels homes.

Dins dels treballs es produeix una feminització d'alguns llocs de treball relacions amb les cures, com poden ser les

professores de guarderia i de primària, les infermeres... I existeixen col·lectius quasi completament per elles, com les netejadores de la llar.

Quant a les labors masculinitzades són les que més es relacionen amb el reconeixement social, tot i que es garanteixi en Espanya l'igual accés a dones i homes en totes les ocupacions, encara hi ha un biaix de gènere que impedeix aquesta igualtat real i que també es tradueix en el fet que com més alt és el càrrec, menys presència femenina hi ha.

Dins de l'àmbit laboral també poden establir-se discriminacions de gènere quant a comentaris que poden rebre per part dels companys o de caps relatius a la seva condició de dona. Des d'humor de mal gust, gests obscens, assetjament sexual, etcètera.

Aquesta discriminació no solament es queda en l'àmbit laboral, sinó que també forma part de les llars de les dones. Elles són les que més labors domèstiques exerceixen i qui més s'ocupen dels infants, tot i que amb el pas dels anys estigui més repartit, continua havent-hi una sobrecàrrega femenina i han de fer front a la doble jornada laboral; dins i fora de casa.

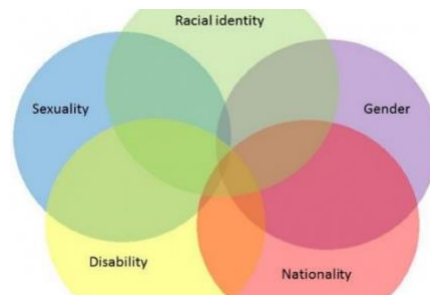
Les dones són qui encara decideixen deixar el treball quan neix un infant o qui es dediquen a cuidar a persones en situació de dependència, havent de paraitzar la seva carrera laboral.

I en moltes qüestions com la maternitat és un factor rellevant a l'hora de poder seguir amb el seu treball, tot i que els acomiadaments per aquesta causa siguin il·legals; continuen succeint-se situacions on són acomiadades després de la maternitat o busquen perfils de dones que s'allunyin d'aquesta possibilitat.

ALTRES INTERSECCIONS

Quan no és solament la condició de dona la que és oprimida en el sistema, sinó que s'entrecreuen amb opressions com l'orientació sexual, si s'és transgènere o cisgènere, la classe social, la discapacitat o molts altres factors; aquestes opressions interseccionen i formen una experiència única. Amb el concepte d'interseccionalitat, Crenshaw en 1989 li fica nom a aquests fenòmens.

És llavors quan en la vida d'una dona no solament se la discrimina per ser-ho, sinó que pot haver-hi altres factors perquè ho facin i fan que el sistema la vulneri encara més i que els seus drets estiguin més en risc.

COM PASSAR DE LA TEORIA A LA PRÀCTICA?

Sobre el paper la discriminació cap a la dona està condemnada i penada per no solament Nacions Unides, sinó la majoria de la societat civil, però en la pràctica podem apreciar com això no es tradueix en fets.

Per tal que aquesta discriminació realment sigui erradicada, ha d'haver-hi un canvi en el pensament de la població, han de trencar-se amb els prejudicis i estereotips assignats segons el gènere (o altres factors) i la política ha d'acompanyar i fomentar aquest canvi mitjançant lleis i una educació que pugui garantir que les dones, solament pel fet de ser dones, no pateixin cap mena de discriminació en cap moment vital.

Paula Aranda Ruiz

Referències:

<https://www.un.org/es/about-us/universal-declaration-of-human-rights>

<https://www.ohchr.org/es/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>

<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/blog/historia/articulo/derechos-civiles-derechos-politicos/>

<https://blog.oxfamintermon.org/algunas-cifras-sobre-la-desigualdad-de-genero-en-espana/>

<https://www.amnesty.org/es/what-we-do/discrimination/>

Publicat per:

**Asociación para las
Naciones Unidas
en España**
United Nations Association of Spain

Via Laietana, 51, entlo.3ª. 08003 Barcelona
Tels.: 93 301 39 90 – (31 98) Fax: 93 317 57 68
e-mail: info@anue.org

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Institut Català
de les Dones**